

# **PUBLIC MANAGEMENT AND ADMINISTRATION**

**Oleksandr Saliuk-Kravchenko, PhD in Economics,  
Doctoral Student at the Department of Public Administration  
Interregional Academy of Personnel Management  
Kyiv, Ukraine**

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-417-7-33>

## **SPECIFICS OF UKRAINIAN FUEL AND ENERGY COMPLEX REFORMING MECHANISMS IN PUBLIC ADMINISTRATION**

### **ОСОБЛИВОСТІ МЕХАНІЗМІВ РЕФОРМУВАННЯ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ У ВИМІРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ**

Реформування паливно-енергетичного комплексу України об'єднує та включає в себе значну низку різноманітних факторів та своїх особливостей, які включають галузеві специфікації комплексу, історичні етапи формування галузі, різні макро та мікро економічні моделі ситуаційного впливу на комплекс, різноманітні державні механізми управління в історичному контексті, і звичайно, вплив державної політики на формування стратегій розвитку енергетики в цілому. Вивчення трансформаційних процесів в становленні паливно-енергетичного комплексу є актуальним та багатогранним питанням для публічного управління.

Значного впливу на механізм управління привносить базис незалежного корпоративного управління через нормативно-правовий інструмент впровадження корпоративної форми управління господарськими товариствами та групами енергетичного комплексу, який надає можливість функціонування енергетичних гравців на внутрішньодержавному та міжнародних економічних ринкових біржах та платформах. Зазначені корпоративні процеси є запобіжником у недопущенні втручання в господарську діяльність товариств та виключають можливість ручного управління з боку держави.

Історико-трансформаційні процеси в становленні та еволюції енергетичної системи сучасної України відігравали значну роль у

формуванні матеріально-логістичної основи паливно-енергетичного комплексу, які вплинули на появу основних генеруючих потужностей держави, розроблення основ видобувної складової енергетики та створенні розгалужених систем передачі та доставці енергії. Зазначені процеси були безпосередньо пов'язані з появою та формуванням державного механізму управління, одного з найбільших в країнах ЄС, паливно-енергетичного комплексу держави.

На початок дослідження сконцентруємо увагу, що паливно-енергетичний комплекс України був сформований протягом значного часу та на кожному своєму новому етапі мав свій початковий базис попереднього етапу розвитку, як безперервний процес еволюціонування енергетичної системи держави. Зазначене пов'язано в своїй природі з системою енергетичного балансу держави, яка є безперервною та в ідеальному стані перебуває у рівновазі між генерацією та споживанням енергії.

З нормативно-правового розуміння поняття енергетичний баланс зустрічається в законопроекті «Про енергетичний баланс України» та розуміється, як система показників, яка відображає кількісну рівність між прибутком і витратою енергії та характеризує структуру виробництва і використання енергії в економіці, співвідношення між потребою в паливі у межах відповідної територіальної чи виробничої одиниці (країни, області, галузі, підприємства тощо) та його використанням за певний період часу [1].

Для повного розуміння вивчення та розуміння основних показників у частках в загальній генерації електроенергії України по її видах виробництва (до масштабного військового вторгнення росією в 2022 році) за результатами 2021 року, були представлені наступним чином, з 156,576 мільярда кВт-год вироблених за рік: 55,1% склав АЕС; 29,3% ТЕС та ТЕЦ; 6,7% ГЕС та ГАЕС та 8,9% інші види генерації [2].

В загальному розумінні зазначеного дослідження, не можливо без уваги залишити вплив наслідків та постійних загроз, які принесло повномасштабне вторгнення російських окупаційних військ на територію України у 2022 році, що значним чином вплинуло на динамічні адаптації та переформатування до нових кризових викликів механізмів державного управління паливно-енергетичного комплексу України. Потрібно розуміти, що для енергетичної системи України енергетична війна з російською федерацією має свій початок з 2014 року, але з поглибленням енергетичних загроз в 2022 році у

формі енергетичного тероризму на державному рівні зі сторони держави агресора.

Одночасно, поворотним кроком в сучасній еволюції розвитку вітчизняної енергетики держави стала синхронізація систем енергетичної системи континентальної Європи з об'єднаною енергетичною системою України в 2022 році. Зазначеному енергетичному прориву слугувала ціла низка нормативно-правових актів, розроблених та імплементованих Урядом України до актів права Європейського Союзу (acquis ЄС) в енергетичній сфері, як результат членство України в організації Європейських енергосистем ENTSO-E [3].

Одним з інструментів імплементації національного законодавства до актів права Європейського Союзу (acquis ЄС) та водночас індикатором результативності проведеної нормативно-правової діяльності органів державної влади у різних сферах, в тому числі енергетичній, є селф-скрінинг, який дозволяє оцінити адаптацію законодавства та виявити прогалини у нормативних актах [4].

Після проведеного вище дослідження необхідно окреслити фактори (чинники) впливу на трансформаційні процеси формування паливно-енергетичного комплексу держави у вимірі механізмів публічного управління. Нариси дослідження враховують постулативні чинники впливу та можуть бути розширеними та деталізованими чи навпаки звуженими у своєму власному часовому періоді функціонування на внутрішні та зовнішні. Відтак основними факторами можуть бути:

- внутрішні (які впливають на трансформацію паливно-енергетичний комплекс у внутрішніх межах держави):

- процеси (контрольовані), які були передбачені та прогнозовані, та пов'язані з політичними процесами, економічними процесами, плановими технічними заходами на великих об'єктах енергетичної генерації, річними бюджетними процесами та інші);

- процеси (неконтрольовані), що не були не спрогнозовані та пов'язані з політичними процесами, макро-мікро економічними коливаннями, коливаннями об'єму енергетичного споживання, техногенними ситуаціями, настанням форс-мажорних обставин національного рівня та інші).

- зовнішні (вплив яких діє як прояв процесів міжнародного або світового значення):

- процеси загальносвітового або міжнародного (примусової дії), які впливають в будь-якому випадку без врахування права вибору чи

врахування суверенітету держави (проявляють свій вплив через події науково-технічного прогресу, світових війн, природно-техногенного характеру, економічних криз міжнародного значення, кон'юнктура світового біржового ринку, різного виду світових революцій та інше);

- процеси міжнародного впливу (добровільної дії), що потребують згоди офіційних представників держави чи консолідованої позиції нації країни (можуть бути у формі входження на державному рівні в міжнародні союзи та організації, науково-технічна консолідація, об'єднання виробничо-технічних процесів, логістична міждержавна взаємодія, державна прикордонна політика вільного перевезення між країнами, зони вільної торгівлі та інше).

На підставі отриманих результатів дослідження можливо стверджувати, що в умовах функціонування в кризових ситуаціях, особливо в період дії воєнного часу, паливно-енергетичний комплекс України потребує єдиного централізованого механізму публічного управління, який регламентовано здійснює політику динамічного механізму енергетичної безпеки України, через механізми управління, координації та безперервного моніторингу збалансованого режиму роботи енергетичного балансу об'єднаної енергетичної системи держави, за умови дотримання національних та міжнародних вимог та домовленостей.

Зазначені процеси та вплив на них механізмів публічного управління неодмінно значним чином вплинуть на перебудову енергетичного балансу держави в прояві нової енергетичної стратегії України.

### **Література:**

1. Про енергетичний баланс України. Проект Закону України від 06.12.2011 № 9538. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/jf7cy00a?an=3> (дата звернення: 01.04.2024).

2. Міністерство енергетики України. Офіційний сайт. URL: <https://mev.gov.ua/> (дата звернення: 02.04.2024).

3. European Network of Transmission System Operators for Electricity. Official website. URL: <https://www.entsoe.eu/> (дата звернення: 03.04.2024).

4. Про затвердження Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС). Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 № 189. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.04.2024).